

Er det **OK** at være elev?

Debatoplæg om OK24

Vær med til at
forbedre dine vilkår
i praktikken

Slip debatten
løs og giv
din mening
til kende

Til glæde for
dig selv og andre
elever

Få indflydelse på dine vilkår som elev

Vil du være med til at forbedre dine vilkår som elev? Det kan du gennem din fagforening FOA, som snart skal i gang med at forhandle nye overenskomster for dit fag. En forbedring af elevernes vilkår står højt på FOAs dagsorden. Men hvad mener du, der kan gøres bedre? Er du stødt på problemer i din tid som elev, som der findes en god løsning på? Til glæde for dig, men også for alle andre elever. Så lad os høre fra dig.

Dette er en lille pixibog, der fortæller dig, hvad en overenskomst er, og hvordan du kan få indflydelse på dine vilkår som elev. Vi håber, at den giver dig lyst til at berige FOA med dine idéer.

Debatten skal i gang – deltag. Giv din stemme til kende og vær med til at forandre dit arbejdsliv til det bedre. Det sker ikke af sig selv.

Politisk ansvarlig: Vinni Jakobsen Redaktion: Heidi Leen
Produktion: Grafisk Team/Sporenstregs og FOAs trykkeri

EL_OK24_Er det OK at være elev_21x21_21062023

Hvad er en overenskomst?

En overenskomst er en aftale om løn og arbejdsvilkår med dit fag, som skal sikre sig en retfærdig løn og ordentlige arbejdsvilkår – både som elev og når du er færdiguddannet.

Det er os, der udfører arbejdet [arbejdstagere] og dem, der leder arbejdspladsen [arbejdsgivere], der aftaler, hvad der skal stå i overenskomsterne. Det kan ofte være svært at opnå enighed, men FOA og de andre fagforbund presser på, for at få de bedst mulige vilkår.

I dit tilfælde er det FOA, der aftaler overenskomsterne. De overenskomster, som FOA laver med kommunerne [Kommunernes Landsforening (KL)], regionerne [Danske Regioner (DR)] og staten, skal fornyes og forbedres med jævne mellemrum. Næste gang i foråret 2024 – Det kalder vi OK24.

Men det er allerede nu, du skal på banen med dine idéer til, hvordan det kan blive mere end o.k. at være elev. Fristen for at sende dine idéer er inden torsdag 28. september 2023 på elevungteam@foa.dk eller via din lokale FOA afdeling.

Hvorfor er det vigtigt at have en overenskomst?

Der er meget lidt lovgivning om arbejdsvilkår og arbejdsforhold i Danmark. Vi har fx ingen lov om mindsteløn eller ansættelsesvilkår.

Derfor kan en overenskomst være afgørende for hvilke rettigheder, du har.

Hvis du er omfattet af en overenskomst, så *skal* din arbejdsgiver følge overenskomsten. Hvis du ikke er omfattet af en overenskomst, kan arbejdsgiveren alene fastsætte dine løn- og arbejdsvilkår.

Hvad er forskellen på en overenskomst og en lov?

En overenskomst er en aftale og *ikke* en lov. En lov bliver til, når der er et politisk flertal i Folketinget. Og den bliver først ændret, når der igen er et flertal for det. En overenskomst – derimod – er en aftale, som du – gennem FOA – selv kan stille krav til og være med til at forbedre. For det er dig som elev, der kender dit arbejdsliv bedst.

Selvom overenskomsterne ikke er love, giver de dig en række rettigheder. Og din arbejdsgiver er forpligtet til at følge overenskomsten, ligesom hvis det var en lov. Hvis ikke han/hun gør det, så kan han/hun blive dømt i et helt særligt (arbejds-)retssystem.

Som elev er dine løn- og ansættelsesvilkår bestemt af overenskomsten mellem FOA på den ene side og kommunerne (KL) og regionerne (DR) på den anden side. Derimod er indholdet og opbygningen af din uddannelse, opsigelse af uddannelsesaftalen m.v. bestemt af Lov om erhvervsuddannelser.

Hvordan får jeg indflydelse?

Den overenskomst, der gælder for dit fag, udløber 1. april 2024. Den skal derfor fornyes. Og som medlem af FOA kan du komme med dine idéer – eller krav, som de også bliver kaldt – til hvordan dine arbejdsvilkår kan blive bedre. Det kan fx være, at du er stødt på et problem i din elevtid, som der kunne findes en god løsning på. Ikke kun til glæde for dig, men også for andre elever.

Du kan stille krav på flere måder

- Tilmeld dig og deltag evt. i et af de arrangementer FOA holder – se mere her foa.dk/forbund/faelles-kalender. Fortæl om det problem, du er stødt på, og hvordan det evt. kunne løses, hvis du har et bud på det.
- Hvis du har forslag til krav, kan du også sende det på skrift til elevungteam@foa.dk inden torsdag 28. september 2023.
- Hiv fat i din lokale FOA-afdeling, hvis du ikke allerede har givet dine krav/idéer videre. Afdelingerne skal nemlig også sende forslag til alle de andre overenskomster, vi har i FOA, og de har også mulighed for at sende krav ind til FOA, der vedrører dine elevvilkår. Spørg i din afdeling, hvornår de har sidste frist, for at du kan sende krav og forslag til overenskomsten ind til dem.

Hvilke krav kan jeg stille?

Du kan fremsætte alle slags krav og idéer, der vedrører løn og arbejdsvilkår. Der kan være tale om et problem, du er stødt på [og måske har du også et bud på en løsning?], der kan være tale om en løsningsidé, eller måske har du ligefrem formuleret dine krav på skrift.

I sidste ende skal FOA dog overbevise arbejdsgiverne om, at dine krav er en god idé. Og chancen for, at dine krav kommer igennem nåleøjet, er størst, hvis du:

- begrunder, hvorfor dit krav er vigtigt. Prøv evt. dine idéer af på dine elevkolleger og gå evt. sammen om at beskrive kravene/idéerne og begrunde, hvorfor de vil forbedre jeres arbejdsvilkår.
- formulerer dine krav så tydeligt som muligt. Her kan du også få hjælp i din lokale FOA-afdeling.
- tænker i krav, som for få penge kan skabe arbejdsglæde. Særligt i tider med dårlig økonomi, er det svært at komme igennem med krav, der koster mange penge. Du kan se eksempler på dyre og mindre dyre krav i figuren overfor. Eksemplerne er alene tænkt som inspiration. Måske du har nogle andre eller bedre forslag?

Eksempler på krav

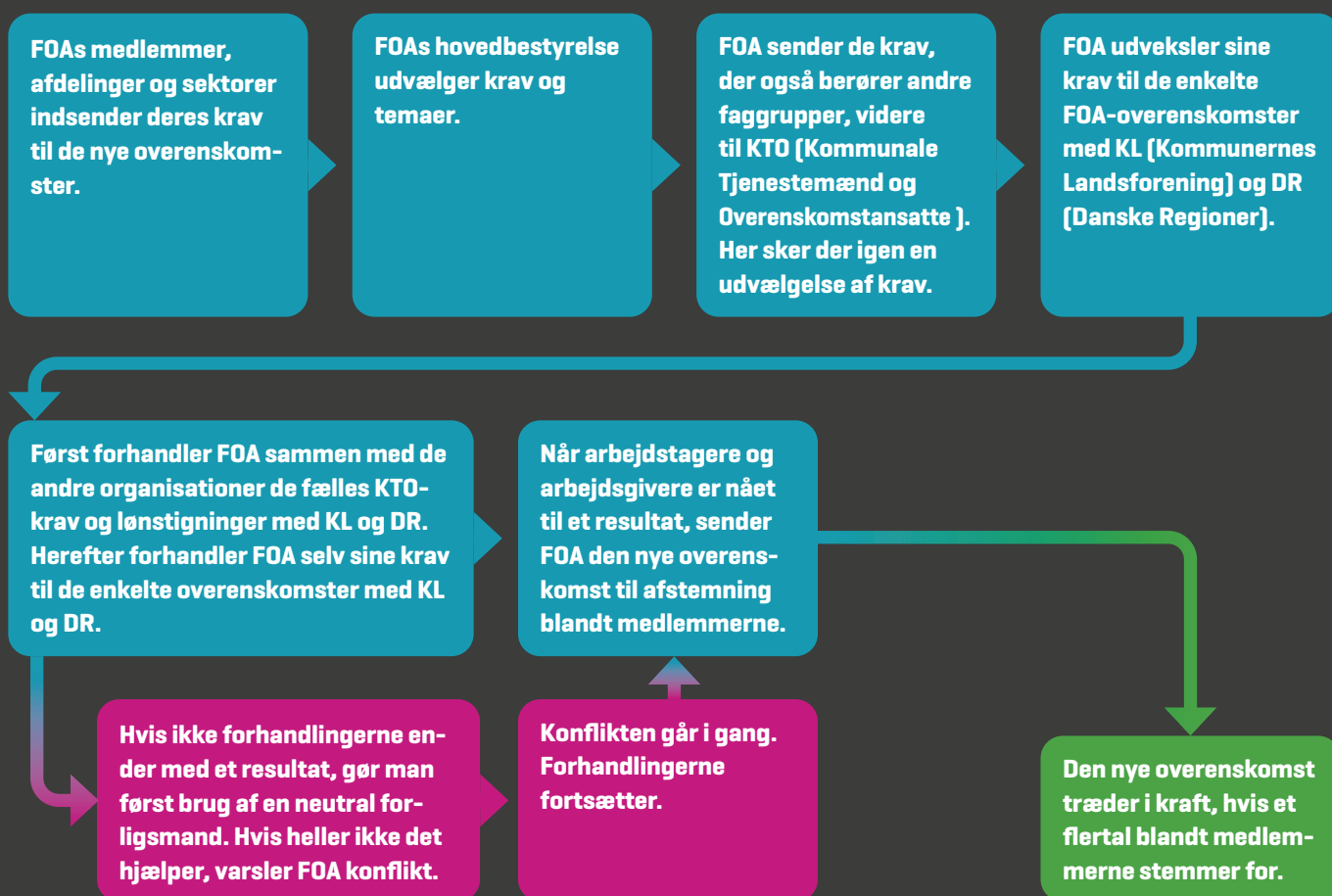
- Stor lønforhøjelse til alle
- Forhøjelse af kørepenge
- Indbetaling til pension
- Tillæg for at arbejde weekend-/aften-/nattevagter
- Tid til at studere i praktikperioden
- Arbejdsgiver betaler udlægget til kørepenge under skoleopholdet

Hvad sker der med mine krav?

Når du har givet dine krav videre, starter de en rejse, hvor de vil blive opvejet ift. krav, der er kommet ind fra andre medlemmer.

Til sidst kan dine krav ende som en ny paragraf i overenskomsten. Og dermed være med til at forbedre dine og andres arbejdsvilkår.

Mere lighed løfter os alle

Danmark har altid været kendt som et meget lige samfund.

Men de seneste år, er der sket en udvikling, der grundlæggende stiller spørgsmålstejn ved, om Danmark i fremtiden vil blive med at være et samfund kendetegnet ved samme høje grad af lighed. Den stigende ulighed betyder, at afstanden mellem os danskere vokser – mentalt, kulturelt og geografisk. Med udviklingen risikerer vi også, at forståelsen, respekten og solidariteten for hinanden mindskes. Den højtloønnede mærker måske ikke, at prisen på 1 liter letmælk eller elpriserne stiger, men det gør mange mennesker med lavere indtægter.

Den forståelseskluft, som uligheden risikerer at skabe mellem folk, kan også få betydning for, hvordan vi i fremtiden indretter den solidariske velfærd. Eksempelvis hvor meget egenbetaling, vi er villige til at acceptere i ældreplejen og daginstitutionerne. Det er nok lettere at forestille sig at betale for et ekstra bad om ugen, hvis man har mange penge til rådighed, end hvis man har få.

Derfor er den voksende ulighed ikke blot et spørgsmål om, hvor meget mere vi hver især kan putte i indkøbskurven, selv om det også er vigtigt. Ulighedsdagsordenen handler om, hvilket samfund vi vil have om 10 år.

FOA vil løfte ligheden i Danmark. Vi mener det, når vi siger: 'Mere lighed løfter os alle'. Det handler om mere lighed i løn, forbrugsmuligheder og anerkendelse af traditionelle kvindedefag. Det handler også om at give flere mulighed for at løfte sig via uddannelse og lige adgang til sundhed.

JUNI 2023

FOA

SAMMEN
GØR VI FØRSKELLEN

Stauings Plads 1-3
1790 København V

foa.dk/elev

Meld dig ind i FOA i dag

Ring på 80 20 20 30 alle hverdage
mellem 9-20

Meld dig ind på
blivmedlem.foa.dk/elev

Send en sms til 1919
Skriv: indmeldfoa + navn [fx: indmeldfoa
susanne nielsen] Der skal være mellemrum
mellem indmeldfoa og dit navn

Se dine medlemsfordele her
foa.dk/medlemsfordele

Vi glæder os til at byde dig velkommen i FOA

Elev

FOA er Danmarks tredjestørste fagforening. Siden 1899 har vi kæmpet for bedre løn- og arbejdsforhold til vores medlemmer. Hovedopgaven er at indgå overenskomster, som sikrer en god løn samt moderne og ordnede arbejdsvilkår. Det er FOA, der aftaler din løn, dine tillæg, din arbejdstid, din pension, dine barselsregler, dine ferieregler og dine muligheder for uddannelse. Som elev er du også omfattet af FOAs overenskomster, når du fx er i praktik. FOA er med til at aftale indholdet i uddannelserne, og vi har særlige tilbud til dig som elev.